

Općina Visoko

42 224 Visoko

**STRATEGIJA GOSPODARSKOG RAZVITKA
OPĆINE VISOKO**

Visoko, 2004.

Predgovor

Strategija gospodarskog razvitka OPĆINE VISOKO izrađena je unutar Projekta reforme lokalne samouprave (PRLS) u Hrvatskoj koji putem osposobljenih konzultanata provodi Američka agencija za međunarodni razvitak (USAID) u suradnji s The Urban Institute, američkom neprofitabilnom organizacijom sa sjedištem u Washingtonu i uredom u Zagrebu.

Gospodarski razvitak lokalne samouprave

Obuhvaća niz aktivnosti za poboljšanje gospodarskog standarda građana i podršku lokalnoj samoupravi u stvaranju prihoda, kako bi se održala ili poboljšala usluga stanovnicima i unaprijedila ekonomska i socijalna slika lokalne samouprave.

Rezultati koji se mogu postići implementacijom Modela gospodarskog razvitka:

- Usmjeriti lokalne resurse prema otvaranju novih radnih mjesta
- Podići lokalni standard života
- Razviti suradnju javnog i privatnog sektora

Ciljevi:

SPGR (Strateški plan gospodarskog razvitka) pruža velike mogućnosti lokalnoj samoupravi za promjenu/izgradnju njihovog okruženja i najbolje iskorištavanje svoje gospodarske budućnosti na način da:

- pojačava kapacitete/aktivnosti gospodarskog razvitka i određuje prioritete za djelovanje lokalnih samouprava
- stvara i održava dobru poslovnu klimu koja će poticati privatno poduzetništvo u privlačenju lokalnih i inozemnih ulaganja
- koristi sinergiju koja se pojavljuje iz djelovanja i ulaganja privatnog i javnog sektora i sudjelovanja građana
- mobilizira i ojačava raspoložive lokalne potencijale: ljudske, institucionalne, poslovne, fizičke i financijske

Pristup:

Strateško planiranje je metoda koja u svim svojim segmentima sagledava budućnost sa ciljem prilagođavanja okolini koja je u stalnim promjenama. Strategijom se utvrđuju prioritete i daju smjernice kako usmjeriti resurse da bi se dobili željeni efekti i željeni razvoj lokalne zajednice.

Strateško planiranje gospodarskog razvitka je kreativan i tekući proces koji uključuje javni i privatni sektor prilikom izrade gospodarskog plana razvitka.

Stručnjaci za gospodarski razvitak usvojili su strateško planiranje od poslovne zajednice i koriste ga kako bi lokalna zajednica preuzela odgovornost za svoju gospodarsku budućnost. Strateško planiranje je proces koji traje, to je putovanje, a ne odredište, i ovaj strateški plan gospodarskog razvoja je proizvod tog procesa, rani putokaz za putovanje OPĆINE VISOKO.

Pretpostavke sadržane u Strateškom planu gospodarskog razvitka su da u tržišnom gospodarstvu, lokalna samouprava promiče gospodarski razvoj stvaranjem okruženja koje pogoduje poduzetničkoj aktivnosti.

Strateški plan služi kao okvir za lokalna nastojanja na stvaranju i održavanju tog povoljnog okruženja koji preporučuje pojedine, visoko prioritete intervencije za provedbu u idućih pet godina.

KAZALO

1. OPĆE INFORMACIJE	4
1.1. NAZIV I NOSIOCI PROJEKTA.....	4
1.2. PREGLED PROCESA PLANIRANJA.....	5
2. VIZIJA OPĆINE VISOKO.....	8
3. SAŽETAK SWOT ANALIZE	9
4. KRITIČNA STRATEŠKA PITANJA	11
5. PREPORUČENE INTERVENCIJE (PROJEKTI) POTPORE KRITIČNIM PITANJIMA.....	12
6. PREPORUKE ZA PROVOĐENJE.....	18
7. PRILOZI.....	.....
Prilog br.1.:Gospodarske osobitosti OPĆINE VISOKO	
Prilog br.2.:Podaci o socio-ekonomskom stanju stanovništva	
Prilog br.3.:Rezultati ankete među poduzećima	
Prilog br.4.:Strateška pitanja	
Prilog br.5.:Tablica Log Frame-a i planovi aktivnosti za preporučene intervencije	
Prilog br.6.:Smjernice za praćenje, ažuriranje i implementaciju	
Prilog br.7.:Primjedbe građana	

1. OPĆE INFORMACIJE

1.1. Naziv i nosioci projekta

Strategija gospodarskog razvitka OPĆINE VISOKO

Nosilac projekta:

Općina Visoko

Strateški plan gospodarskog razvitka pripremljen je sudjelovanjem radne skupine za strateško planiranje gospodarskog razvitka koju čine ključni ljudi iz OPĆINE VISOKO, institucija i poduzeća Općine.

Popis sudionika u procesu:

Radna skupina:

- **Andelko Stričak, predsjednik Općinskog vijeća općine Visoko-predsjednik radne skupine**
  - Mirko Mateković
  - Slavko Đurbek
  - Dragutin Mateković
  - Tomislav Matejak
  - Ivan Hegedić
  - Dragutin Kuzmić
  - Zlatko Kuzmić
  - Ljudevit Tukša
  - Josipa Pomper
  - Josip Baneković
  - Branimir Mateković
  - Ivan Hadrović
  - Josip Huzjak
  - Stjepan Bukal
  - Mirko Huzjak
  - Darko Pavliček
  - Goran Šturbek
  - Božidar Kuzmić
  - Zdravko Petrinjak
  - Miroslav Geček
  - Josip Hadrović
  - Dragutin Matejak
  - Marijan Hadrović
  - Mirko Jelušić
  - Ivica Šargač
  - Dražen Havojić
  - Ljudevit Tukša
  - Josip Mužina

- Božidar Kuzmić
- Bukal Stjepan
- Ivan Hadrović
- Ivica Šargač
- Ankica Bočkaj
- Renata Mateković
- Željko Pomper
- Ivan Mateković
- Zlatko Stričak
- Josip Jelečki

Konzultant radne skupine, izrada analiza i izrada Projekta:

INTER IN d.o.o.

Marčan, Vinička 79

42 207 Vinica

t: (042) 722 636

e-mail: interin@vz.hinet.hr

MB:0423556

ovlašteni konzultant LS:

Dragutin Čehok, dipl.oec

1.2. **Pregled procesa planiranja**

Decentralizacija i tranzicija prema tržišnoj ekonomiji povećavaju odgovornost lokalne samouprave u aktivnostima koje potiču gospodarski razvoj u Hrvatskoj. Novo ekonomsko i političko okruženje znači da lokalna samouprava ima veću odgovornost prema (1) gospodarskom blagostanju svojih građana, (2) svojem fiskalnom zdravlju i (3) upravljanju Općinskom imovinom.

Ishodište procesa

Proces planiranja strateškog gospodarskog razvoja započeo je kada je Općinsko vijeće Općine VISOKO odlučilo uspostaviti suradnju sa USAID –om i Projektom reforme lokalne samouprave (PRLS) Urban Instituta, a putem njihova konzultanta Dragutina Čehoka, te kada je gospodarski razvoj odabran kao jedna od komponenti pružanja tehničke podrške.

Sljedeći korak je organiziranje javno privatne radne skupine za strateško planiranje. Predstavnici lokalnih poduzeća, relevantnih Općinskih odjela, institucija, zajednice, Općinski vijećnici pozvani su da se priključe Radnoj skupini. Kroz svoje članstvo, Radna skupina je pokazala suradnju između javnog i privatnog sektora što je ključno u ovom procesu. Radna skupina počela je raditi na viziji željene budućnosti OPĆINE VISOKO, koja će služiti kao cilj za strateški plan gospodarskog razvoja.

Strateške odluke se zasnivaju na informiranosti tako da je i izrada Strateškog plana gospodarskog razvoja započela s informacijama o stanju o lokalnom gospodarstvu. Podaci su dobiveni od FINA-e, Državnog zavoda za statistiku, Porezne uprave, Obrtničke komore, Gospodarske komore, Zavoda za zapošljavanje i upravnih odjela OPĆINE VISOKO, te iz ankete provedene u poduzećima i obrtništvu OPĆINE VISOKO. Obradu podataka i analize izradilo je poduzeće Inter In d.o.o. u suradnji sa upravnim odjelom OPĆINE VISOKO.

Radna skupina je radila na osnovu ovih informacija koristeći tehniku tzv. SWOT analize. SWOT analiza procjenjuje kolika je vjerojatnost da pojedini čimbenici utječu na viziju Radne skupine prema željenoj gospodarskoj budućnosti OPĆINE VISOKO.

Na osnovi SWOT analize i njihovog znanja, članovi radne skupine opisali su strateška pitanja koja utječu na gospodarsku budućnost te su razmatrali koja su pitanja najvažnija i na koja pitanja oni mogu utjecati s lokalne razine. Izabrali su tri kritična strateška pitanja na koja se treba usredotočiti u strateškom planiranju gospodarskog razvoja:

- 1.)KAKO DEMOGRAFSKI OBNOVITI VISOKO?**
- 2.)KAKO RAZVITI TURISTIČKE DJELATNOSTI?**
- 3.)KAKO OSIGURATI KOMUNALNU INFRASTRUKTURU?**

Članovi radne skupine zajednički su radili na rješavanju svakog strateškog pitanja, te su izradili planove aktivnosti za inicijative ili projekte koji bi se mogli provoditi sljedećih nekoliko godina da bi se ostvarila njihova vizija željene gospodarske budućnosti.

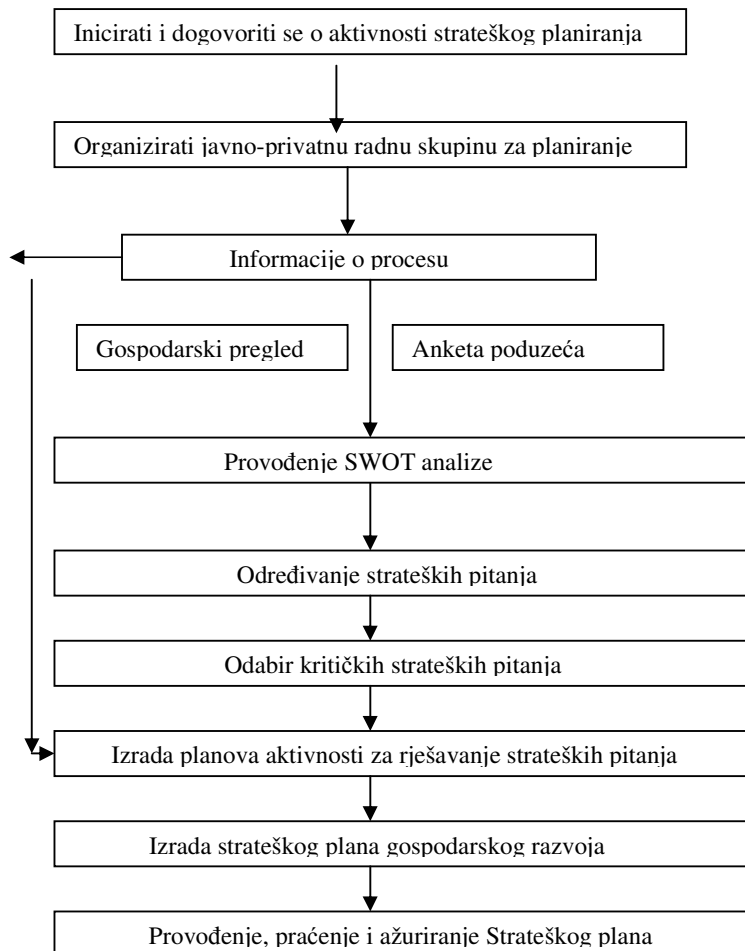
Planovi aktivnosti (Prilog broj 4.) zajedno s vizijom željene budućnosti bit su dokumenta Strateškog plana gospodarskog razvoja.Nakon izrade Nacrta plana građani imaju mogućnost uvida i komentara preko medija, Interneta ili sastanka u zajednici.

Posljednji koraci u procesu su provođenje, praćenje i ažuriranje Strateškog plana gospodarskog razvoja. Sam proces strateškog planiranja važan je jer doprinosi suradnji privatnog i javnog sektora, no konačan uspjeh Strateškog plana gospodarskog razvoja mjerit će se po njegovoj provedbi. Za promicanje implementacije, Strateški plan se podnosi Općinskom vijeću OPĆINE VISOKO. Uključivanje ključnih osoba zajednice također pomaže u implementaciji s pozicije ljudi koji mogu provoditi planove aktivnosti.

Kad se jednom započne s implementacijom, praćenje osigurava da se aktivnosti provode prema planu ili ako to nije tako, procijeni razlog za modifikaciju. Kad se situacija promijeni zbog vanjskih čimbenika ili zbog uspješnih implementacijskih aktivnosti, plan se ažurira. Jasno je da će ove stalne aktivnosti zahtijevati angažiranje potencijala iz OPĆINE VISOKO. Radna skupina donijela je preporuke za provođenje plana te smjernice ažuriranja i nadgledanja provođenja koje se nalaze u Prilogu br. 6.

Proces strateškog planiranja gospodarskog razvoja prikazan je dijagramom u nastavku.

STRATEŠKO PLANIRANJE GOSPODARSKOG RAZVOJA ZASNOVAN NA ZAJEDNICI

2. Vizija OPĆINE VISOKO

Strateško planiranje je alat kojeg je planiranje gospodarskog razvoja zajednice preuzelo i prilagodilo iz poduzetništva, no postoje neke razlike . Poduzeće počinje proces strateškog planiranja gospodarskog razvoja, svjesno da je cilj ostvariti dobit, a zajednica mora na početku tek odlučiti što joj je cilj. Što zajednica želi postati? Odgovor na to pitanje je izjava o viziji u kojoj članovi radne skupine opisuju željenu budućnost OPĆINE VISOKO. Izjava o viziji opisuje željenu budućnost Visokog nakon 5 godina uspješnog gospodarskog razvoja:

Ovo je vizija koju je napravila Radna skupina:

Visoko je općina zadovoljnih ljudi, koji žive u suživotu sa prirodom, u turističkom kraju podno Kalnika, proizvode zdravu hranu, dobri su obrtnici i poduzetnici .

Zrak nigdje nije tako čist kao na Visokom.

3. Sažetak SWOT analize

Analiza snaga , slabosti , mogućnosti i prijetnji Općini Visoko

SWOT analiza je okvir kroz koji se procjenjuje lokalna situacija. Analiza dijeli snage na unutarnje i vanjske, pozitivne ili negativne. Ime ove analize dolazi od prvih slova riječi na engleskome:

Strengths (snage) pozitivni unutarnji čimbenici
Weaknesses (slabe strane), negativni unutarnji čimbenici
Opportunities (mogućnosti),. pozitivni vanjski čimbenici
Threats (prijetnje) negativni vanjski čimbenici

Snage koje mogu poslužiti kao temelj za ostvarivanje vizije budućnosti Visokog uključuju elemente poslovne klime, ljudskih resursa, kulturne baštine, ekonomske osnove i drugih čimbenika kao što je kvaliteta okoliša. Ali postoje i slabosti koje Općinu Visoko mogu spriječiti u ostvarivanju vizije. Na primjer poslovna klima ima koristi od dobre suradnje između lokalnih institucija i točnih zapisa vlasništva nad zemljom. No ipak ne postoji dovoljna potpora za poduzetnički razvoj i suradnja i koordinacija institucija unutar Županije, a do sada nije bilo opće strategije lokalnog gospodarskog razvoja. Slično tome postoje i snage u ljudskim potencijalima poput dobrih radnih navika i jednakosti spolova, ali i slabosti kao što je nedovoljan poticaj za rad s mladeži i odlazak mladog školovanog kadra. Izvana gledano, tu je smještaj blizu međunarodnih granica i dobar prometni položaj, procesi globalizacije i veze s Europskom Unijom koje nude mogućnosti pristupa novim tržištima i idejama, ali također nose i prijetnju od veće konkurencije. Snage i slabosti u nacionalnoj poslovnoj klimi utječu na Općinu Visoko. Slijedi tabela koja navodi snage, slabosti, mogućnosti i prijetnje kako su ih odredili članovi radne skupine.

REZULTATI SWOT ANALIZE OPĆINE VISOKO

SNAGE-iznutra	SLABOSTI - iznutra
<p>LJUDSKI POTENCIJALI</p> <ul style="list-style-type: none"> - volja , motiv , znanje - radne navike - marljivost , gostoljubivost - prilagodljivost - pojedinačna organiziranost - ravnopravnost spolova - poduzetnički duh, potencijal - poduzetnici - jaka motivacija za unapređenje Općine - mogućnost maksimalnog iskorištavanja talentiranih ljudi <p>POSLOVNA KLIMA I INFRASTRUKTURA</p> <ul style="list-style-type: none"> -dobra suradnja institucija na općinskoj razini - djelomična sredenost zemljišnih knjiga -sačuvan prostor i čisti okoliš - auto-cesta Zagreb-Goričan <p>EKONOMSKA OSNOVA</p> <ul style="list-style-type: none"> -planirane poduzetničke zone »Vinično« - tradicija obrtništva i zadrugarstva - relativna razvijenost poduzetništva i obrtništva <p>KULTURNA BAŠTINA</p> <ul style="list-style-type: none"> -Utvrda Čanjevo u Čanjevu -Crkva Sv.Marije Magdalene u Viničnu -Arheološki lokalitet «Fraterščina» u Visokom -Crkva Presv.Trojstva (gotika, barokizirana) u Visokom -Pil Sv.Ivana Krstitelja u Visokom (Jarek) - Belina lipa u Visokom <p>ŠPORT I REKREACIJA</p> <ul style="list-style-type: none"> -Lovni turizam · Visočko vinogorje -Pješačko-planinarske staze na Kalnik 	<p>LJUDSKI POTENCIJALI</p> <ul style="list-style-type: none"> -smanjenje broja stanovnika -smanjenje broja mladih -velik broj staračkih domaćinstava - premalo specijalističkih znanja - nedosljednost, nepovjerenje, «jal», neprihvatanje poduzetnika - prevelika samokritičnost i kritičnost - nema dovoljne spremnosti građana za realizaciju «zajedničkih interesa» - odljev kadrova - nema popisa kadrova i njihovih znanja - ponavljanje tuđih grešaka (jalovo oponašanje) <p>POSLOVNA KLIMA I INFRASTRUKTURA</p> <ul style="list-style-type: none"> -nezadovoljavajuća cestovna infrastruktura -Visoko nema direktni spoj na auto-cestu Zagreb-Goričan iako prolazi područjem općine. - nerazvijenost financijskih institucija - nepostojanje komunalno opremljene poduzetničke zone -nedovoljna funkcionalna i organizacijska povezanost -nedovoljno razvijena turistička infrastruktura -nedostatak strategije razvoja nadstranačkog karaktera i nepostojanje prioriteta lokalne zajednice - zatvorenost financijskih kuća - administrativne prepreke - nedovoljno razvojnih programa i ulaganja u razvoj novih proizvoda - nedovoljno poticanje obrtništva - bankarsko neprihvatanje rizika, - nedovoljna informiranost poduzetnika i stanovništva - nedosljednost pravnog sustava, nepoštivanje donesenih zakona, - nepostojanje tehničke pomoći kod realizacije poduzetničkih ideja <p>EKONOMSKA OSNOVA</p> <ul style="list-style-type: none"> - neiskorištenost potencijala u kontinentalnom turizmu - nerazvijena seoska gospodarstva - nekorištenje kulturnih i povijesnih dobara <p>KULTURNA BAŠTINA</p> <ul style="list-style-type: none"> -nema prezentacije i promocije kulturne baštine -nema dovoljno osmišljenih projekata <p>ŠPORT I REKREACIJA</p> <ul style="list-style-type: none"> - nema većih događaja -nema osmišljenih projekata koji bi osigurali dohodovnost i povezanost s turističkom ponudom

MOGUĆNOSTI - izvana	PRIJETNJE – izvana
<p>GEOGRAFSKI POLOŽAJ</p> <ul style="list-style-type: none"> - geostrateški položaj - regionalno povezivanje - auto-cesta (Zagreb-Goričan) - blizina Zagreba, Varaždina - blizina granice s državama EU <p>NACIONALNO I GLOBALNO POSLOVNO OKRUŽENJE</p> <ul style="list-style-type: none"> - integracija, globalizacija - prilagodbe standardima EU - geografski položaj u odnosu na EU - decentralizacija - malogranični promet - uvođenje EURA - politička klima koja podržava ulaganje i razvoj - vezivanje naše gospodarske strukture za gospodarsku infrastrukturu EU - pozitivni efekti globalizacije <p>LJUDSKI POTENCIJALI</p> <ul style="list-style-type: none"> - naseljenost - potencijal mladih ljudi - dijaspora - sustavno poticanje i promoviranje ideja i inovacija - dobra obrazovna struktura <p>OSTALO</p> <ul style="list-style-type: none"> - razvoj turizma - korištenje domaćih i međunarodnih gospodarskih priredbi za promociju domaćeg gospodarstva te za akviziciju novih ideja 	<p>GEOGRAFSKI POLOŽAJ</p> <ul style="list-style-type: none"> - blizina Varaždina, Zagreba <p>NACIONALNO I GLOBALNO POSLOVNO OKRUŽENJE</p> <ul style="list-style-type: none"> - integracija, globalizacija - nepoznavanje prednosti integracije prema EU - zakonska regulativa i politika dominira nad strukom - neefikasnost - prevelika centralizacija poreznog i financijskog sustava - administrativna ograničenja na razini države - neorganiziranost države uprave (nestručnost birokratizam - nedefinirana uloga lokalne zajednice u sferi gospodarstva - niske plaće - negativni efekti otvaranja gospodarstva i globalizacije <p>LJUDSKI POTENCIJALI</p> <ul style="list-style-type: none"> - jeftina radna snaga - migracije stanovništva <p>OSTALO</p> <ul style="list-style-type: none"> - masovne epidemije - globalne klimatske promjene - tretiranje kao objekta tuđih strategija

4. Kritična strateška pitanja

Proces strateškog planiranja gospodarskog razvitka započinje određivati identitete identificiranjem strateških pitanja, tj. pitanja koja su (1) važna za postizanje željene buduće vizije Općine i (2) pokazala su se važna u SWOT analizi. Strateško pitanje traži načine da se utječe na slabe strane Općina sa jakim stranama, reagira na prijetnje, a iskoriste se mogućnosti kako bi se osigurao željeni razvoj i osiguralo ostvarenje vizije u budućnosti od 5 godina.

Strateško pitanje izraženo je u obliku upitne rečenice s mogućnošću više od jednog odgovora. Na primjer «Kako možemo poticati rast malih i srednjih poduzeća?» Odlučiti se za odgovore kao na primjer inkubator, kreditna linija, podrška u upravljanju ili tehnička pomoć- događa se kasnije u procesu.

Radna skupina identificirala je mnoga strateška pitanja, mnoga su izražavala istu tematiku. Lista svih strateških pitanja grupiranih po temama, nalazi se u prilogu br. 4. Pitanja koja je radna skupina navela možemo svesti u kategorije:

Kako zadržati ljude u Visokom?

- Kako privući investitore u Visoko?
- Kako izgraditi turističko-rekreativni kompleks?
- Kako iskoristiti povijesnu i kulturnu baštinu u razvojne svrhe?
- Kako iskoristiti postojeće prirodne i poljoprivredne resurse u svrhu razvoja agrobiznisa?
- Kako poboljšati demografsku sliku Visokog?
- Kako razviti turističku djelatnost?
- Kako zaustaviti putnike u Visokom?
- Kako Općina Visoko prezentirati kao poželjnu općinu?
- Kako oživiti kulturno-zabavni život u Općini?
- Kako zadržati mlade i školovane ljude u Visokom?

Strateška pitanja polazna su točka za donošenje odluke koja su pitanja kritična strateška pitanja koja će postati fokus Strateškog plana gospodarskog razvoja. Pri selekciji kritičnih strateških pitanja, Radna skupina u obzir je uzela sljedeće kriterije:

- Kada će se Visoko suočiti s kritičnim pitanjem ?
- Koliki će biti razmjer utjecaja tog pitanja ?
- Koliko teško će biti baviti se rješavanjem tog pitanja?
  - Da li će rješavanje ovog pitanja zahtijevati stvaranje novih partnerstava?
  - Da li će rješavanje ovog pitanja zahtijevati izdvajanje velikih resursa ?

Koje su moguće posljedice ako se ovo pitanje ne počne rješavati?

Radna skupina je odabrala tri kritična strateška pitanja za Visoka:

- 1.)KAKO DEMOGRAFSKI OBNOVITI VISOKO?**
- 2.)KAKO RAZVITI TURISTIČKE DJELATNOSTI?**
- 3.)KAKO OSIGURATI KOMUNALNU INFRASTRUKTURU?**

5. Preporučene intervencije (projekti) potpore kritičnim pitanjima

1. Kritično pitanje: **KAKO DEMOGRAFSKI OBNOVITI VISOKO?**

ODABRANA PRIORITETNA PODRUČJA INTERVENCIJE GOSPODARSKOG RAZVOJA OPĆINE:

1. IZGRADNJA BRZE CESTE ZABOK-BREZNIČKI HUM-VISOKO-KRIŽEVCI
2. OSIGURANJE VIŠEG OSOBNOG STANDARDA STANOVNIŠTVA
3. REALIZACIJA PODUZETNIČKE ZONE «VINIČNO»
4. OSIGURANJE VIŠEG DRUŠTVENOG STANDARDA STANOVNIŠTVA

1. IZGRADNJA BRZE CESTE ZABOK-BREZNIČKI HUM-VISOKO-KRIŽEVCI

Cestovna izoliranost Općine Visoko dovela je do situacije velikog odlijeva stanovništva iz Visokog, samim time i gospodarskog zaostajanja Općine. Izgradnjom auto-cesta Zagreb-Goričan, nije u potpunosti riješena prometna izoliranost Općine Visoko, kao ni svih ostalih općina od Visokog prema Križevcima. Obzirom da se planira izgradnja brze ceste kroz tzv. Zagrebački prsten potrebno je brzu cestu od Zaboka do Brezničkog Huma na spoju auto-cesta Zagreb-Goričan u Brezničkom Humu nastaviti za Visoko i dalje prema Križevcima kako bi se osigurala sigurna i brza povezanost ovog kraja, a koja bi osigurala razvoj turizma i demografsku obnovu ovog izuzetnog ekološkog područja podno Kalnika.

Kako je projekt samo djelomično u krugu utjecaja Općine Visoko potrebne su slijedeće aktivnosti:

- Osnivanje radne skupine za izgradnju Brze ceste sastavljene od predstavnika svih općina na razini Varaždinske, Krapinsko-Zagorske i Koprivničko-Križevačke županije
- Lobiranje za izgradnju ceste kod državnih organa i institucija
- Ostvarenje partnerskog odnosa sa državnim institucijama
- Participiranje u predpristupnom fondu ISPA (za izgradnju komunalne infrastrukture)

2. OSIGURANJE VIŠEG OSOBNOG STANDARDA STANOVNIŠTVA

Prema popisu Stanovništva 2001. godine 384 stanovnika (od ukupno 727 zaposlenih) se izjasnilo da su zaposleni kao individualni poljoprivrednici (308) ili pomažući član u obitelji u poljoprivredi. Imajući u vidu sadašnji status poljoprivrede i spoznaju da individualni

poljoprivrednici nisu organizirani kao poduzetnici (obrt, zadruga ili poduzeće), te da ne sudjeluju na tržištu direktno već proizvode za sebe a viškove za nepoznatog kupca, ukupna poljoprivredna proizvodnja se svake godine smanjuje proporcionalno starenju stanovništva.

Da bi se pokrenula demografska obnova Općine nužno je osiguranje višeg osobnog standarda stanovništva i to kroz slijedeće aktivnosti:

- **Osnivanje zadruga (bavi se proizvodnjom, otkupom i plasmanom polj.proizvoda, nosilac je razvoja šljivarstva)**
Općina osigurava prostor za početak poslovanja.
- **Organiziranje obiteljskog poduzetništva**

Obiteljsko poduzetništvo je u Općini Visoko u početnoj fazi razvoja i to u govedarstvu i peradarstvu. Interesa ima za pčelarstvo, voćarstvo, kozarstvo, povrćarstvo, vinogradarstvo i seoski turizam.

Da bi se mogle definirati osnovne pretpostavke i zainteresiranost stanovništva planiraju se slijedeće aktivnosti:

- **osnovati Stručno povjerenstvo za promidžbu poljoprivrede i agrobiznisa s domaćim i vanjskim članovima.**
- **osmisliti i provesti model okrupnjavanja zemljišnih površina**
(kao poduzetničke poljoprivredne zone (za ciljanu proizvodnju, npr. uzgoj mliječnih krava, uzgoj purana, za voćarstvo))
- **provesti inventuru vlasnika i korisnika zemljišta, površina koje bi bile pogodne za poljoprivrednu proizvodnju, a sada su neobrađene** (katastar, zemljišne knjige-gruntovnica).
- **provesti anketu kod vlasnika/korisnika kojom bi se ustanovilo postojeće (ne)korištenje poljoprivrednih površina, kao i voljnost za prodaju/kupovinu odnosno davanje/uzimanje u zakup zemljišta s više modaliteta.**
- **provesti promotivne aktivnosti stručnjaka više specijalnosti za pokretanje poljoprivredne proizvodnje pogodne za ovo područje**
Na predavanja pozvati zainteresirane potencijalne domaće uzgajivače/proizvođače, kao i moguće poduzetnike izvan područja, zatim srednjoškolce i studente.
- **provesti anketu zainteresiranih mogućih proizvođača, uz razradu uvjeta za konkretnu proizvodnju i tržišta, mogućnosti kreditiranja, poslovnog povezivanja i slično.**
- **Sufinancirati (Općina/Županija) izrade investicijskih elaborata zainteresiranim poduzetnicima iz područja Općine kao i program edukacije i stručne pomoći u proizvodnji**
- **Organiziranje i vođenje zainteresiranih – upravljanje projektom**
- **Anketa i gruba snimka uvjeta za svakog zainteresiranog**
- **Edukacija i nadzor stručnjaka za djelatnost i stručnjaka za upravljanje**
- **Studijsko putovanje (dobar primjer)**
- **Uspostava partnerstva Općine i obiteljskog gospodarstva** (ugovor o partnerstvu na projektu)
- **Detaljna snimka i analiza osnovnih tehničko-tehnoloških i financijskih preduvjeta za svakog nosioca proizvodnje i uvjeta za zajednički nastup na tržištu**
- **Izbor oblika komercijalnog organiziranja**
- **Izrada smjernica za održivost projekta** (na osnovu rezultata implementacije)
- **Podići nove nasade šljivika.**

3. REALIZACIJA PODUZETNIČKE ZONE VINIČNO

Poduzetničkom zonom, potrebno je osigurati:

- poticanje razvoja većeg broja malih lokalnih poduzetnika (potencijalnih i postojećih) pružanjem logistike zone pod povoljnim uvjetima od strane Općine;
- privući veće strane investitore koji će u suradnji s domaćim poduzetnicima aktivirati lokalne resurse i zaposliti domicilno stanovništvo
- učinkovitiji postupak legalizacije poslovanja i njegova razvoja (umjesto postojećih obrta u *kućnom dvorištu* neprimjerenih za stambena naselja)

Kako bi se realizirao plan poduzetničkih zona predlažemo da se počne sa realizacijom jedne zone i to one u Viničnom u kojoj već radi poduzeće Omega.

Aktivnosti su:

0. Istraživanje tržišta mogućih investitora, njihovih potreba i mogućnosti
1. Na osnovi ispitivanja tržišta investitora izraditi Studiju izvodljivosti poduzetničke zone kao podloge za traženje financijskih sredstava
2. Rješavanje vlasničkih odnosa nad zemljištem, ovisno o interesima investitora
3. Komunalno opremanje zone
4. Prezentacija i promocija zona kao i potencijala gospodarstva – izrada prospekta poduzetničke zone
5. Definirati mjere zaštite okoliša za svaku lokaciju (zonu), a po potrebi izraditi studije utjecaja na okoliš, za pojedine objekte
6. Stalno ažurirati i nadopunjavati projekte kao podlogu za traženje sufinancijera
7. Javljanje na natječaje za dodjelu financijskih sredstava

4. OSIGURANJE VIŠEG DRUŠTVENOG STANDARDA STANOVNIŠTVA

Općina Visoko unazad više desetljeća bilježi stalno smanjenje broja stanovnika, nešto smanjenjem stope nataliteta, nešto zbog odlaska mladog pretežito školovanog kadra u veće centre Varaždin i Zagreb. Obzirom na nepostojanju osnove društvene infrastrukture predviđaju se slijedeće aktivnosti:

- Izgradnje zdravstvene ambulante Visoko
- Izgradnja dječjih igrališta u naseljima Općine
- Organiziranje i koordiniranje udruga i klubova na području kulture i športa
  - Osmišljavanje zajedničkih nastupa i uključivanja u razvojne projekte Općine
- Gostovanja umjetnika iz drugih sredina i organizirani odlazak na manifestacije u druge sredine
- Edukacija i radionice za stanovništvo po naseljima ili mjesnim odborima, za osiguranje socijalne uključenosti svih stanovnika Općine, (upoznavanje sa temama bitnim za stvaranje dobre socijalne i poslovne klime unutar Općine)

2. Kritično pitanje: **KAKO RAZVITI TURISTIČKE DJELATNOSTI?**

•
ODABRANA PRIORITETNA PODRUČJA, INTERVENCIJE ZA OVO KRITIČNO PITANJE:

1. RAZVOJ TURISTIČKIH SADRŽAJA I TURISTIČKE PONUDE
2. ORGANIZIRANJE SEOSKIH GOSPODARSTAVA ZA BAVLJENJE SEOSKIM TURIZMOM
3. PROMOCIJA TURISTIČKIH POTENCIJALA OPĆINE VISOKO

1. RAZVOJ TURISTIČKIH SADRŽAJA I TURISTIČKE PONUDE

Da bi se moglo ozbiljno pristupiti turističkom tržištu koje je sve zahtjevnije potrebno je razraditi turističke sadržaje koji će biti osnova dolaska turista u Općinu Visoko.

Planirane aktivnosti projekta su:

- Realizacija projekta «Turistički centar LUG VIŠOČKI» sa slijedećim sadržajima:
  - Jezero (predviđeno prostornim planom na potoku Gegavac)
  - Sportski tereni (športovi na vodi, mali nogomet, tenis, vježbalište za golf, rehabilitacijsko jahanje, centralna porta, smještajni kapaciteti, centralni restoran, bočalište)
- Izgradnja doma (pansiona) za starije osobe
- Osmisliti i organizirati korištenje potencijalnih turističkih resursa:
  - Utvrda Čanjevo u Čanjevu
  - Crkva Sv. Marije Magdalene u Viničnu
  - Arheološki lokalitet «Fraterščica» u Visokom
  - Crkva Presvetog Trojstva (gotika, barokizirana) u Visokom
  - Pil Sv. Ivana Krstitelja u Visokom (Jarek)
  - Belina lipa u Visokom
  - Visočko vinogorje
  - Pješačko-planinarske staze na Kalnik
  - Lovni turizam
  - Viničko vinogorje (Čerijenec)
  - Konjaničke staze
  - Stare kamene i drvene kuće
  - Vodenice na potocima
  - Konjogojstvo (2 uzgajivača konja)

2. ORGANIZIRANJE SEOSKIH GOSPODARSTAVA ZA BAVLJENJE SEOSKIM TURIZMOM

Postojeći prirodni resursi, zdrava hrana, čisti okoliš nedovoljno se koriste u turističkoj ponudi, posebno u ruralnom dijelu Općine. Postoji interes određenog broja seoskih domaćinstava za bavljenje seoskim turizmom. Gledano dugoročno seoski turizam trebao bi

postati djelatnost u kojoj bi samo zaposlenje našlo više desetaka članova obiteljskih domaćinstava.

Projektom se planiraju slijedeće aktivnosti:

- Organizirati zainteresirana seoska gospodarstva za bavljenje seoskim turizmom (obavljat će se unutar projekta broj.2.ovog prvog (1) kritičnog pitanja)
- Potaknuti sve investitore na ulaganja u objekte i sadržaje koji će osigurati razvoj seoskog turizma (napuštena imanja, stare vodenice, stare kamene i drvene kuće)
- Osmisliti i provoditi projekt «Očuvanje tradicijske i kulturno-povijesne baštine Općine Visoko», sa detaljno opisanim lokalitetom, «turističkom pričom», tehničko-tehnološkim opisom, načinom korištenja rezultata projekta), posebno treba osmisliti kulturno-povijesno nasljeđe Visoka kao Šljivarskog kraja
- Provođenje zajedničkih aktivnosti na razvoju turističke ponude i turističkih sadržaja na širem regionalnom području zajedno sa drugim turističkim područjima kao što je europska Turistička zona Haloze-Zagorje
- Osmisliti manifestaciju «Visočki – Šljivari»

3. PROMOCIJA TURISTIČKIH POTENCIJALA OPĆINE VISOKO

Posebno želimo istaknuti značaj promocije Općine kao razvojnog turističkog središta. Promocija je nužna ne samo za privlačenje turista i investitora već i za stvaranje dobre klime u cilju dobivanja podrške javnosti ka projektima turističkog razvoja.

U tom smislu treba poduzeti slijedeće aktivnosti

1.Pozicioniranje: ***Visoko je općina zadovoljnih ljudi, koji žive u suživotu sa prirodom, u turističkom kraju podno Kalnika, proizvode zdravu hranu, dobri su obrtnici i poduzetnici .***

Zrak nigdje nije tako čist kao na Visokom.

2.Identificirati sve moguće ciljne grupe (potencijalni investitori, potencijalni poslovni partneri pojedinih tvrtki, ...)

3.Definirati načine pristupa ciljnim grupama:

- Sajamske aktivnosti (specijalizirani sajmovi: katalog izlagača, tiskovna konferencija, prezentacije, radionice; nastupi na općim sajmovima;
- Strateški konzultanti za promociju i stvaranje poslovnih mogućnosti
- Promotivna kampanja: medijska pokrivenost, web-stranice, brošure, CD-i, video kazete i dr. materijali
- Poticanje međuregionalnih veza, posebno sa susjednom Slovenijom i Mađarskom

- Upoznavanje gospodarskih delegacija s poslovnim mogućnostima
  - Izložbe, promocije, radionice, tiskovne konferencije
  - Drugi skupovi, sastanci u zemlji i inozemstvu
4. Izrada Turističke karte i vodiča OPĆINE VISOKO (pisano + CD) kao sveobuhvatne promidžbene brošure
  5. Ishoditi status turističkog mjesta za barem jedno naselje u Općini
  6. Osnovati Turističku zajednicu Općine
  7. Izraditi promidžbeno-komercijalni materijal:
    - zajednički prospekt turističke ponude
    - pojedinačne prospekte za pojedine resurse i manifestacije
  8. Definirati prepoznatljive suvenire Općine
  9. Stalno komunicirati s turističkim, kulturnim i vjerskim promotorima iz drugih sredina

3. Kritično pitanje: KAKO OSIGURATI KOMUNALNU INFRASTRUKTURU?

Nakon analize elemenata koji su bitni za razvoj gospodarstva Općine Visoko, Radna skupina je odlučila da se problematici komunalnog opremanja mora posvetiti posebna pažnja, kako bi se mogla razvijati turistička djelatnost i poduzetništvo, s istovremenim povećanjem standarda života stanovništva.

ODABRANA PRIORITETNA PODRUČJA, INTERVENCIJE ZA OVO KRITIČNO PITANJE:

1. IZGRADNJA SUSTAVA ZA ODVODNJU I ZBRINJAVANJE OTPADA OPĆINE VISOKO
2. IZGRADNJA PJEŠAČKIH, BICIKLISTIČKIH I KONJANIČKIH STAZA I VINSKIH CESTA
3. IZGRADNJA I MODERNIZACIJA CESTOVNE INFRASTRUKTURE I IZGRADNJA PLINOVODA

1. IZGRADNJA SUSTAVA ZA ODVODNJU I ZBRINJAVANJE OTPADA OPĆINE VISOKO

Nastojanje Općine da infrastrukturno i komunalno uredi Visoko kao poželjnu turističku destinaciju, usko je povezano s izgradnjom sustava za odvodnju Općine.

U tu svrhu potrebno je:

- Izgraditi sustave za pročišćavanje otpadnih voda za sva mjesta u Općini Visoko. (Obzirom da je teren brdovit predlaže se decentralizirani sustav sa više manjih pročišćivača, nakon kojih se voda odvodi otvorenim vodotocima)
- Izgraditi kanalizacijsku mrežu u dijelu Općine u kojoj je to ekonomski opravdano
- Sanirati divlje deponije otpada

2. IZGRADNJA PJEŠAČKIH, BICIKLISTIČKIH, KONJANIČKIH STAZA I VINSKIH CESTA

Za definiranje i opisivanje turističkih pješačkih, biciklističkih, konjaničkih staza i vinskih cesta u Općini potrebno je provesti slijedeće aktivnosti:

- Izgraditi pješačke i biciklističke staze uz glavne prometnice
- Utvrditi i markirati turističke biciklističke, pješačke i konjaničke staze (staze moraju spajati turističku ponudu)
- Obilježiti turističke biciklističke, pješačke i konjaničke staze (putove)
- Utvrditi i markirati vinske ceste na trasi ČERJENEC-VISOKO-ČANJEVO

Definiranjem pješačkih, biciklističkih, konjaničkih i vinskih staza i cesta iste će se ucrtati na kartu, kako bi se uz njih mogla razvijati turistička ponuda. Označavanje na terenu potrebno je provesti tablama i putokazima.

3. IZGRADNJA I MODERNIZACIJA CESTOVNE INFRASTRUKTURE I IZGRADNJA PLINOVODA

Cestovna izoliranost Općine Visoko dovela je do situacije velikog odljeva stanovništva iz Visokog, samim time i gospodarskog zaostajanja Općine. Postojeća Županijska cesta ŽC 2173 Breznica-Visoko-Sudovec ne zadovoljava prometno i tehničko-tehnološke standarde te je potrebno nastaviti s rekonstrukcijom. Da bi se Visoko približilo Varaždinu potrebno je izgraditi cestu Đurinovec-Visoko (Jarek)-Paka, što bi smanjilo put do Varaždina za 10 kilometara.

Planirane aktivnosti su:

- Rekonstrukcija ŽC 2173 Breznica-Visoko-Sudovec
- Izgradnja ceste Đurinovec-Paka
  - utvrditi plan izgradnje na razini Županije
  - definirati trasu ceste
  - izgraditi cestu

(Navedene aktivnosti na izgradnji cestovne infrastrukture nužan su preduvjet razvoja Općine Visoko.)

- Dovođenje glavnog plinovoda u Općinu

6. Preporuke za provođenje

Radna skupina je izradila Strateški plan gospodarskog razvoja koji će se provoditi u idućih 5 godina te je s preporukama definirala osnovne pravce razvoja.

Glavni akter ove inicijative trebalo bi biti Općinsko vijeće. Samu provedbu pojedinih aktivnosti vršile bi specijalizirane konzultantske kuće, s obzirom na malobrojnu kadrovsku osnovu u Općinskoj upravi Visokog.

Općina treba pomoć u financiranju, logistici i profesionalnom vođenju projekta za implementaciju. U svim područjima implementacije koju provodi, Općina će imati koristi od konzultanta Projekta reforme lokalne samouprave, koji može pružiti informacije o sličnim nastojanjima u drugim Općinama i kao i tehničkoj pomoći u vođenju projekta.

Konzultant Projekta reforme lokalne samouprave voljan je nastaviti svoje partnerstvo s Općinom Visoko u provedbi Strateškog plana gospodarskog razvoja.

Uspostavljanje partnerstva između Općinskog, županijskog, državnog i privatnog sektora je strateška osnova za predložene projekte. Sam Strateški plan gospodarskog razvoja pomaže Općini u planiranju i pronalaženju financijske potpore za implementaciju. *Log-Frame* (logički okvir) se koristi za preporučene intervencije jer su u skladu sa zahtjevima Europske unije. Hrvatska je potpisala prve dokumente te može tražiti financiranje projekata od Europske unije.

Partnerstvo će također raditi na provedbi posebnih projekata. Najučinkovitija nastojanja će vjerojatno biti partnerstva između Općina i drugih institucija kao na primjer s Županijskom gospodarskom komorom, na projektu razvoja turizma Općine Visoko. Tablice *Log-Frame-a* sadrže popis organizacija koje je Radna skupina identificirala kao resurse za implementaciju.

Potporna novom poslovnom razvoju i razvoju turizma kao i izgradnja komunalne infrastrukture područja su kojima se trenutne aktivnosti Općina i Strateškog plana gospodarskog razvoja najbolje približavaju te su Prostornim planom definirane lokacije izvođenja projekata, koji se jednim dijelom već i provode. Području promocije i prezentacije OPĆINE VISOKO mora se prići što brže jer je to identificirano kao područje kojem se do sada nije pridavala dovoljna pažnja.

Pitanje razvoja seoskog-turizma kao djelatnosti veliki je razvojni izazov i velika šansa OPĆINE VISOKO. Potrebno je sve potencijale, mogućnosti i kreativne sposobnosti objediniti i rezultat neće izostati. U tu svrhu je potrebno organizirati nosioce djelatnosti, upoznati ih s iskustvima drugih sredina i pomoći u početnim koracima pružanja usluga seoskog-turizma, a trajnije ih pratiti i pomagati na području promocije svoje ponude.

Potporna javnosti i predanost Općinske uprave ovoj strategiji i početak izvođenja pojedinih projekata garancija su uspješne realizacije ove strategije.